

Koulukuljetusten periaatteet Wiitaunionin alueella 1.1.2020 lukien

Koulumatkan kulkeminen on osa koulun terveystkasvatusta, jolloin pyritään aina sellaiseen ratkaisuun, että osa koulumatkasta tapahtuu joko jalkaisin tai polkupyörällä.

Esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden varsinaisella koulumatkalla tarkoitetaan oppilaan päivittäistä kodin/hoitopaikan ja koulun välistä matkaa, jonka oppilas kulkee kouluun mennessään ja sieltä palatessaan. Koulukuljetukset järjestetään tai korvataan vain kodin/hoitopaikan ja koulun väliselle matkalle. Kunta järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan kuljetus voidaan järjestää vain osalle matkasta. Matka, jonka oppilaan tulee varautua kulkemaan omin neuvoin, on pisimmillään omavastuumatkoina määritelty kilometriraja.

Koulukuljetusten sujuminen kuljetusreitillä edellyttää oppilaiden olemista riittävän ajoissa (vähintään 5 min. ennen) sovitussa noutopaikassa. Autoa tulee odottaa 20 minuuttia yli sovitun aikataulun, jonka jälkeen lapsi voi palata kotiin ja ottaa yhteyttä joko vanhempiin, kouluun tai kuljetuksista vastaavaan virastoon. Jos lapsi myöhästyy kuljetuksesta, erillistä kuljetusta ei järjestetä. Tällöin kuljetus kouluun on vanhempien vastuulla. Vanhempien kuuluu ilmoittaa kuljetuksista vastaavaan virastoon ja/tai kuljettajalle mikäli lapsi ei tarvitse jonakin päivänä kuljetusta.

Perusopetuslaki (628/1998 sekä laki em. lain muuttamisesta)

32 §

”Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoidosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.”

Yleiset perusteet Wiitaunionin alueella

Pihtiputaan kunta ja Viitasaaren kaupunki järjestää esi- ja perusopetuksessa oleville oppilaille koulukuljetuksen esikouluun ja kouluun seuraavasti:

Koulumatkan pituus tarkoittaa yhdensuuntaista koulumatkaa, joka mitataan väestörekisterikeskukseen merkityn kodin kotiportilta lähikoulun portille lyhintä tai turvallisinta jalankulkukelpoista reittiä myöten. Pelkkä vaaralliseksi luokitellun tien ylitys ei oikeuta koulukuljetukseen.

Kylien koulut

- Esiopetus, jos koulumatka on pidempi kuin 0,5 km ja luokat 1 - 2, jos koulumatka on pidempi kuin 2,5 kilometriä.
- Luokat 3-6, jos koulumatka on pidempi kuin 5 kilometriä.
- Jos 0-6. luokan oppilas anoo muuhun kouluun kuin lähikouluun, kunta ei järjestä kuljetusta eikä vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos oppilas muuttaa kesken lukukauden toiselle koulunkäyntialueelle tai yli kuntarajan ja jatkaa luvan saatuaan entisessä koulussa, huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos 0.-6. luokan oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä koulun kerhotoimintaan, kunta ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta eikä vastaamaan kuljetuskustannuksista.
- Oppilaan edellytetään kävelevän kuljetusreitin varteen. Omavastuukävelyrajat taksi- ja linja-autoreitin varteen ovat esioppilaille 0,5 kilometriä, 1-2. luokkien oppilaille 1 kilometriä ja luokkien 3.-6. oppilaille 3 kilometriä.
- Koulukuljetukset ovat ensisijaisesti koulukuljetuksia eikä ulkopuolisten kuljettaminen saa häiritä oppilaiden kuljetuksia edes tilapäisesti. Mikäli koulukuljetuksessa kulkee maksavia asiakkaita, tulee liikennöitsijän sopia siitä koulun kanssa erikseen.
- Teiden turvallisuus huomioidaan kuljetusten järjestelyissä Koululiitu –ohjelman perusteella.
- Koulumatkan rasittavuudesta tarvitaan lääkärin lausunto. Poikkeukset kuljetusoikeuksiin myöntää harkinnanvaraisissa tapauksissa koulunjohtaja.

Haapaniemen koulu ja Putaanvirran koulu

- Viitasaaren ja Pihtiputaan keskustan 0.-6. luokkien oppilas sekä kuntien 7.-9. luokkien oppilas, jonka koulumatka on yli 5 kilometriä.
- Oppilaiden edellytetään kävelevän kuljetusreitin varteen. Omavastuukävelyrajat taksi- ja linja-autoreitin varteen ovat luokkien 0.-2. oppilailla 1 kilometriä ja 3.-9. luokkien oppilailla 3 kilometriä.

- Koulukuljetukset ovat ensisijaisesti koulukuljetuksia eikä ulkopuolisten kuljettaminen saa häiritä oppilaiden kuljetuksia edes tilapäisesti. Mikäli koulukuljetuksessa kulkee maksavia asiakkaita, tulee liikennöitsijän sopia siitä koulun kanssa erikseen.
- Jos 0.-9. luokan oppilas anoo muuhun kouluun kuin lähikouluun, kunta ei järjestä kuljetusta eikä vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos oppilas muuttaa kesken lukukauden toiselle koulunkäyntialueelle tai yli kuntarajan ja jatkaa luvan saatuaan entisessä koulussa, huoltaja vastaa kuljetuskustannuksista.
- Jos 0.-6. luokan oppilas osallistuu aamu- ja iltapäivätoimintaan sekä koulun kerhotoimintaan, kunta ei ole velvollinen järjestämään kuljetusta eikä vastaamaan kuljetuskustannuksista
- Teiden turvallisuus huomioidaan kuljetusten järjestelyissä Koululiitu –ohjelman perusteella.
- Koulumatkan rasittavuudesta tarvitaan lääkärin lausunto. Poikkeukset kuljetusoikeuksiin myöntää harkinnanvaraisissa tapauksissa rehtori.
- Haapaniemen kouluun tai Putaanvirran kouluun yli 5 kilometrin koulumatkasta tulevien oppilaiden koulukuljetukset tapahtuvat kylien koulukuljetusten periaatteiden mukaisesti.

Odotusajat

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja. Aikataulusta johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai illalla (mm. jatkokyytimahdollisuus). Auto/linja-auto ei ole myöhässä, jos se saapuu pysäkille 20 minuutin kuluessa sovitusta ajasta.

Lain mukaan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää enintään 2,5 tuntia päivässä. Lukuvuoden alussa 13 vuotta täyttäneen tai perusopetuslain 17 § 2 momentin tarkoittamassa erityisopetuksessa olevan oppilaan koulumatka odotusaikoinen voi kestää kuitenkin enintään 3 tuntia päivässä.

Kuinka haetaan koulukuljetusta, korvausta kuljetuksista tai muutosta kuljetuksiin

Henkilökohtaisiin syihin perustuvaa koulumatkan järjestämistä tai koulumatkan kulujen korvausta haetaan koulunjohtajalta tai rehtorilta. Hakemus on perusteltava. Hakemuksesta on ilmentävä ajanjakso koulukyydin tarpeellisuudesta sekä esitys kuljetusmuodosta. Päätöksen tekee koulunjohtaja tai rehtori.

Tilapäiset, terveydellisten syiden perusteella esim. tapaturman johdosta, myönnettävät koulukuljetukset myöntää koulunjohtaja tai rehtori. Kuljetuksen perusteena on lääkärinlausunto.

Koululiitu -ohjelmasta poikkeavat kunnan ja kaupungin sisäiset päätökset

- Viitasaarella Kurkelassa (Savimäen alapuolelta alkava asutus) asuville esiopetuksen oppilaille myönnetään maksuton kuljetus, mikäli oppilaan koulumatka on yli 0,5 km. Kurkelassa omavastuumatka koulukuljetukseen on 0,5 km.
- Viitasaarella Isoaholla asuvat esiopetuksen oppilaille myönnetään maksuton kuljetus.
- Niille 0.-2. luokkien oppilaille, jotka joutuvat koulumatkallaan ylittämään vartioimattoman tasoristeyksen, myönnetään maksuton koulukuljetus.
- Reisjärventien ja Vesannontien osalta myös ne oppilaat, joiden koulukuljetusperiaatteiden mukaiset kilometrit eivät täyty, voivat käyttää koulukuljetusta 0.-6. luokilla. Kuljetus koskee vain Reisjärventien ja Vesannontien valottomia tieosuuksia ja kuljetuksessa käytetään olemassa olevaa reittiä.

Koulukuljetus petoeläin- tai muissa poikkeustilanteissa

Poikkeustilanteiden koulukuljetusasiat käsitellään tapauskohtaisesti. Vastuu on koulunjohtajalla tai rehtorilla, joka tekee kuljetuspäätöksen. Tarvittaessa koulunjohtaja tai rehtori voi pyytää lausunnon Riistanhoitoyhdistykseltä, poliisilta, pelastuslaitokselta tai muulta asiantuntijataholta. Kuljetuksista tulee aina tehdä viranhaltijapäätös, jotta ne voidaan tilastoida.

Kuljetettavien luettelo

Tilaajan (kunta) tulee antaa luettelo kuljetuksen suorittajalle. Luettelo tulee olla autossa kuljetusten aikana ja koulukuljetuksista vastaava virasto päivittää sen tarpeen vaatiessa. Tilaaja maksaa vain luetteloon merkittyjen koululaisten kuljetuksesta. Muiden kuljettaminen on kielletty, ellei sitä koulun kanssa ole erikseen sovittu.

Järjestyksenpito

Laki järjestyksenpitämisestä joukkoliikenteessä oikeuttaa kuljettajan poistamaan häiriötä aiheuttavan matkustajan, joka kuljettajan kiellosta huolimatta jatkaa häiriön aiheuttamista (huom. turvavyön käyttö). Matkustajaa ei kuitenkaan saa poistaa, jos siitä aiheutuisi vaaraa hänen terveydelleen.

Päätöksenteko

1. Koulu laatii vuosittaisen kuljetussuunnitelman annettuja ohjeita noudattaen.
2. Epäselvissä oppilaskuljetuksissa koskevilla kysymyksissä huoltajat ottavat yhteyttä koulukuljetuksista vastaavaan virastoon tai koulunjohtajaan tai rehtoriin.
3. Mikäli perhe on tyytymätön koulukuljetuksia järjestävän viraston järjestämään kuljetukseen, he ottavat yhteyttä kuljetuksista vastaavaan koulunjohtajaan tai rehtoriin. Mikäli huoltajat eivät pääse keskusteltuaan koulunjohtajan tai rehtorin kanssa yhteisymmärrykseen oppilaan kuljetuksesta, voivat huoltajat anoa kirjallisesti kuljetussuunnitelman muutosta koulunjohtajalta tai rehtorilta. Koulunjohtajan tai rehtorin on tehtävä kirjallinen viranhaltijapäätös kuljetuksesta.

4. Kuljetuksista vastaavan koulunjohtajan tai rehtorin viranhaltijapäätöksestä voi valittaa hallinto-oikeudelle.
5. Lääkärintodistuksen perusteella myönnettävistä kuljetuksista päätöksen tekevät koulunjohtajat tai rehtorit.

Liikenneturvallisuus

Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulukuljetuksessa mukana olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin.

Oppilas on koulun vastuulla koulukuljetuksesta noususta kouluun ja koulun päättymisestä autoon nousuun.

Liikennöitsijöiden vastuu kattaa oppilaiden autoon noususta kotipysäkille ja kotipysäkiltä koulun pysäkille jättämiseen.

Koulukuljetuksista vastaava virasto tiedottaa poikkeustapauksista edelleen kouluille, liikennöitsijöille tai kotiin. Kaikki tahot käyttävät tarvittaessa suoraa tiedottamista (vanhemmat, koulu, liikennöitsijät ja koulukuljetuksista vastaava virasto)

Liikenne- ja viestintäministeriö:

- Koulukuljetusauto on merkittävä edessä ja takana omalla kilvellä, jonka voi korvata taksissa valaistulla koulukyytikuvulla (koskee vain tilausajona tapahtuvia koulukuljetuksia, jotka eivät ole avoimia muille matkustajille).
- Autossa on oltava mukana tilaajan antama kuljetusluettelo oppilaista.
- Turvavöiden käyttö:
 - Oppilaiden ja kuljettajan tulee käyttää turvavyötä koulukuljetuksissa.
 - Turvavöitä on käytettävä Tieliikennelaissa (§ 88) määrätyllä tavalla.
- Koululaiskuljetuksissa ajoneuvokohtainen nopeusrajoitus on 80 km/h.
- Kuljetuksissa noudatetaan em. ministeriön päätöstä koulu- ja päivähoitokuljetusten kuormituksesta ja turvallisuusjärjestelyistä.

Koulukuljetusten säännöt huoltajille, oppilaille ja kuljettajille

Ks. liitteet 1.-3.

Oppilas julkisen liikenteen matkustajana

Oppilas voi vaikuttaa omaan turvallisuuteensa myös koulukyydin ja julkisen liikenteen käyttäjänä. Kuljettajalle on taattava työrauha, jotta hän voi keskittyä ajamiseen. Oppilaat eivät myöskään saa häiritä muita matkustajia. Kyydin odotteluun ja siitä poistumiseen liittyy monia riskejä.

Huoltajan muistilista

- Ilmoita koulukuljetuksista vastaavalle taksiautoilijalle lapsen sairastumisesta tai muista poissaoloista, ettei auto aja turhia reittejä.
- Ilmoita osoitteenmuutoksesta hyvissä ajoin koululle.
- Huolehdi, että lapsi on ajoissa odotuspaikalla.
- Ohjaa lastasi käyttäytymään pysäkillä ja autossa.
- Huolehdi, että olet ajoissa lähettämässä tai vastaanottamassa saatettavaa lasta.
- Kunta järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen, ei kavereille, ei mummolaan yms.
- Liikennöitsijä, oppilaan huoltajat sekä oppilas sopivat keskenään lapsen autolle aiheuttamista vahingoista. Kunta ei ole korvausvelvollinen.
- Tarkista, että lapsen ulkoiluvaatteissa on heijastimet.
- Kuljettajalta voi kysyä autoon jääneitä tavaroita.
- Autossa saa kuljettaa liukureita, suksia, pulkkia ja luistimia ym. koulussa tarvittavia välineitä asianmukaisesti pakattuna.

Kuljetusoppilaan muistilista

- Odota kyytiä pysäkillä tai sovitussa paikassa, ei ajoradalla.
- Ole sovitussa noutopaikassa riittävän aikaisin (vähintään 5 min. ennen).
- Autoa tulee odottaa 20 minuuttia yli sovitun ajan.
- Huolehdi saamastasi bussikortista.
- Noudata hyviä käytöstapoja:
 - tervehdi kuljettajaa ja anna hänelle työrauha ja noudata kuljettajan antamia määräyksiä
 - huomioi muut matkustajat, älä ryntää autoon muita matkustajia töniä, poistu autosta rauhallisesti.
- Jos autossa on turvavyö, kytke se.
- Auton liikkuesssa pysytään omilla paikoilla. Vasta pois jäädessä siirrytään vähän ennen pysäkkiä oven eteen.
- Jos voit pahoin, ilmoita tai pyydä kaveriasi ilmoittamaan siitä kuljettajalle.
- Tarkista, ettet unohtanut mitään autoon.
- Autoon ei saa mennä eikä siitä saa poistua liikenteen puolelta.
- **Odota, että auto on lähtenyt pysäkiltä ja näet joka suuntaan, ennen kuin lähdet ylittämään ajorataa.**
- Hämärän ja pimeän aikaan käytä aina heijastinta.
- Koulukuljetuksessa et voi mennä kaverin luokse.
- Sinua varten on varattu vain yksi istumapaikka, reppua pidät sylissäsi.

Koulukuljettajan muistilista

- Aja odotusalueelle rauhallisesti.
- Ota lapset kyytiin ja jätä sovitussa paikassa. Kuljettaja voi jättää oppilaan eri pysäkille vain vanhempien kirjallisella luvalla.
- Tarkista, että lapset ovat kyydissä ja turvavöissä ennen kuin lähdet liikkeelle.
- Huolehdi, että autoon siirtyminen ja siitä poistuminen tapahtuu rauhallisesti ja kiireettä.
- Pyri olemaan täsmällinen aikatauluissa ja huomioi kelivara.
- Muista liikennesäännöt ja liikennekäyttäytyminen.
- Muista, että olet oheiskasvattaja, käyttäytymisesi ja kielenkäyttösi on oltava ystävällistä ja asiallista.
- Muista, että vammaiset oppilaat tarvitsevat erityishuomiota.
- Jos kuljetuksissa esiintyy ongelmia, ota yhteyttä ensin koulun opettajiin tai koulukuljetuksista vastaavaan virastoon, tarpeen vaatiessa myös lapsen huoltajiin.
- Kuljetettaviin tai heidän perheisiin liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille.
- Ajoneuvojen tulee olla lämpimiä ja siivottuja.
- Kunta järjestää joka syksy kuljettajien ja koulutoimen välillä tilaisuuden, johon jokaisen koulukuljetuksista vastaavan edellytetään osallistuvan.
- Kunta järjestää koulukuljetuksen vain väestörekisteriin merkittyyn kodin osoitteeseen, ei kavereille, ei mummolaan yms.
- Koska kunta on ostanut yhden istumapaikan/kuljetettava, kuljettaja vastaa siitä, että oppilaat eivät pidä reppuja istumapaikoilla vieden siten istumapaikan toisilta matkustajilta.